

ochrana

ročník 67 ■ číslo 5
cena 39 Kč ■ 2012

přírody

Ekosystémové služby nejsou anonymní
Mendelova polární stanice v Antarktidě

Máchův kraj – nová část
CHKO Kokořínsko

Úvodem

Jiří Janota

1

Z naší přírody

Ladislav Pořízek, Michal Smrž, Lucie Drhovská, Robert Šenk,
Luboš Beran, Jan Procházka

Máchův kraj – nová část CHKO Kokořínsko

2

Péče o přírodu a krajinu

Václav Hlaváč, Martina Koubová, Helena Neuwirthová

Ochrana ptáků na linkách vysokého napětí
Blýská se na lepší časy?

7

Jana Doležalová, Jiří Vojar, Milič Solský

Využití sukcesních ploch při rekultivaci území ovlivněných těžbou

10

Právo v ochraně přírody

Pavel Pešout, Lenka Šmídová

Veřejnoprávní dohody s vlastníky skutečností

14

Výzkum a dokumentace

Jiří Dostálek, Tomáš Frantík

Vliv pastvy na omezování ovsíku vyvýšeného a dřevin

16

Dana Turoňová, Roman Hamerský, Čestmír Ondráček

Koniklec otevřený – mírně optimistická zpráva o stavu druhu
Současný stav populací a jejich management

18

Jan Plesník

Ekosystémové služby nejsou anonymní
Význam organismů pro fungování ekosystémů

21

Petr Zajíček

První mapa jeskyně Výпустek znovu nalezena

26

Mezinárodní ochrana přírody

Václav Pavel

Mendelova polární stanice
V zemi kamení a chladného slunce

28

Rozhovor

Karolína Šůlová

Rozhovor s Davidem Storchem

32

Zprávy ■ Aktuality ■ Oznámení ■ Recenze

Radek Štencl

Znovuobnovená pastva skotu na Švýčárně

33

Veronika Bohuňková

AOPK ČR podpořila výskyt páchníka hnědého

34

Jan Plesník

Býti ochráncem přírody

35

Jan Čeřovský

Vzpomínka na Olgu Malečkovou

35

Jan Plesník

Ohrožení a ochrana biodiverzity: překvapení z Banské Bystrice

36

Pozvánka na výlet

37

První číslo vyšlo v roce 1946

Ochrana přírody 5/2012

Ročník 67

Vychází 6x ročně

Cena 39 Kč

Časopis státní ochrany přírody
The Nature Conservation Journal

Vydává

Agentura ochrany přírody a krajiny ČR,
Kaplanova 1931/1, 148 00 Praha 11 – Chodov
ve spolupráci se Správou jeskyní ČR,
Květnové nám. 3, 252 43 Průhonice

Šéfredaktorka PhDr. Jiřina Bulisová

Grafická úprava Helena Mešková

Redakční rada RNDr. Libor Ambrozek •

prof. RNDr. Vladimír Bejček, CSc. •

Ing. Karel Drbal • Mgr. Svatava Havelková •

Ing. Anna Hubáčková • Ing. Michael Hošek •

doc. RNDr. Jakub Hruška, CSc. • Mgr. Jakub

Kašpar • doc. Ing. Ivo Machar, Ph.D. •

doc. RNDr. Ladislav Miko, Ph.D. •

JUDr. Svatomír Mlčoch • Ing. Jan Moravec •

RNDr. Zdeněk Patzelt • RNDr. František Pelc

(předseda) • Ing. Pavel Pešout • RNDr. Jan

Plesník, CSc. • RNDr. František Pojer •

Mgr. Karolína Šůlová • RNDr. Alena

Vopálková

Adresa redakce

Kaplanova 1931/1

148 00 Praha 11 – Chodov

tel. 283 069 252, 283 069 111

fax 283 069 247

e-mail ochrana.prirody@nature.cz

www.casopis.ochranaprirody.cz

http://www.nature.cz

Předtisková příprava TNM Print, s. r. o., Praha

Tisk D.R.J. Tiskárna Resl, s.r.o.

Distribuci pro předplatitele v ČR

jménem vydavatele zajišťuje firma

SEND, s. r. o., Ve Žlábku 1800/77, hala A3

193 00 Praha 9; tel. 225 985 235

fax 225 341 425, GSM 777 728 757

e-mail send@send.cz, www.send.cz

Objednávky do zahraničí

vyřizuje Agentura ochrany přírody a krajiny
ČR, tel. 283 069 127

e-mail predplatne@nature.cz

© Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, 2012
Všechna práva vyhrazena. Žádná část tohoto
časopisu nesmí být reprodukována či
šířena bez písemného souhlasu vydavatele

ISSN 1210-258X

Evidováno MK ČR pod e. č. E 6001

Toto číslo vychází 31. 10. 2012

**Titulní fotografie: Břežňanský rybník s kriticky ohroženým leknínem bělostným
(Nymphaea candida). V pozadí se zvedají Slatinné vrchy, Velký a Malý Bezděz.**

Foto Dana Turoňová

Okolo Novozámeckého rybníka

POZVÁNKA NA VÝLET

Nejpočetnější populace jeřábů popelavých v ČR hnízdí v ptačí oblasti Českolipsko – Dokeské pískovce a mokřady. Foto Jan Procházka

Již ve 14. století byl na soutoku Robečského a Bobřího potoka vybudován rybník, který v době plného napuštění konkuroval svou velikostí známějšímu Velkému rybníku (dnešní Máchovo jezero). Se stoupajícím zájmem o využití zemědělské půdy (zde zejména pro dobytčářství) byla hladina postupně snižována a plocha rybníka se ustálila na současných 80 ha během zimního období. Tradiční je na rybníku snížení hladiny na letní období o 30 cm, což se projevuje zmenšením zátopy na plochu cca 60 ha. To pak během léta umožnilo sklízet jinak velmi podmáčené louky v okolí.

Novozámecký rybník je chráněným územím od roku 1933, v roce 2009 byla plocha národní přírodní rezervace přehlášena na rozlohu 348 ha. Území je i součástí evropsky významné lokality Jestřebsko–Dokesko, jádrovým územím ptačí oblasti Českolipsko – Dokeské pískovce a mokřady, mezinárodně významným mokřadem ve smyslu Ramsarské úmluvy a krajinnou památkovou zónou Zahrádecko. Vlastní výpust vytesaná v pískovcové skále a manipulační zařízení jsou kulturní technikou památkou. Rybník je ve vlastnictví státu a spravuje ho AOPK ČR.

Národní přírodní rezervace neumožňuje turistům vstup mimo značené cesty, v tomto případě zejména z důvodu zachování klidu pro hnízdění ptáků, ale bez nadsázky i kvůli ohrožení života v nepřehledném a podmáčeném terénu. Nabízí se zde zajímavá možnost – využít okružní trasu kolem rybníka, nejlépe z výchozího místa v Provodíně

(železniční stanice Jestřebí). Modrá a později žlutá turistická stezka vede podél severního okraje rybníka, krajinou luk, na nichž lze často spatřit vlajkový druh ptačí oblasti – jeřába popelavého. U osady Karasy návštěvníci dostanou prostřednictvím infopanelů informace o místní přírodě a historii, zajímavý je i osud nedaleké malé vinice. Výhled na vlastní rybník a jeho rozsáhlé rákosiny brzy umožní i ornitologická pozorovatelná, budovaná státní ochranou přírody na břehu rybníka.

Trasa dále vede klenutým mostem pod frekventovanou silnicí do České Lípy a v historické zástavbě obce Zahrádky s tradičními chalupami „přirostlými“ k pískovcovým skalám uhýbá z turistické značky a směřuje na vlastní výpust rybníka za Starou poštu (dnes restaurace). Ručně tesaná výpust je opravdu impozantním dílem, kdy vlastní sypaná hráz přepažující údolí není ničím narušena (byla tak bezpečnější) a výpust byla vytesána do odolné skály a doplněna dřevěnými stavidly, v minulosti několikrát obnovenými. Od výpusti si lze trasu zkrátit neznačenou cestou od bytovek na červenou turistickou trasu ze Zahrádek ke kostelu sv. Barbory, odtud dále po červené trase přes Borek až do Jestřebí. Odměnou za výstup na zříceninu hradu na skalním suku tyčícím se přímo v obci je překrásný výhled. Upravená vyhlídková plošina nabízí výhledy na celý Novozámecký rybník, blízkou národní přírodní památku Jestřebské slatiny, Provodínské kameny i na vzdálenější vrcholy obou Bezdězů. Z Jestřebí pak zbývá dojít k výchozímu bodu po upraveném chodníku, kopírujícím hranici rezervace.

Ladislav Pořízek

Exkurze na stavidlech

Foto Ladislav Pořízek

Příští číslo vychází 20. prosince 2012